

PROFESSIONAL
ACCESSIBLE
COMMUNITY
INTERPRETING
a gateway to migrant integration

Notitietechniek live getest

This presentation was made within
the Erasmus+ Project no.:
2017-1-SK01-KA203-035412

Pavína Knap-Dlouhá & Kateřina Křížová
(Palacký Universiteit Olomouc)

Inhoud

01

Wat is notitietechniek?

02

Praktische tips

03

Oefeningen

04

Discussie

Notitietechniek

= een **hulpmiddel** om de tolkprestatie te verbeteren, om het gezegde getrouw en volledig over te brengen in een andere taal - geen doel op zich!

- noteren - niet altijd noodzakelijk (bv. korte, algemene boodschappen)
- men mag zich niet slechts op notities concentreren
→ blijven luisteren!
- geen aangeboren vaardigheid
→ men moet notitietechniek oefenen
+ een eigen, gepersonaliseerd systeem ontwikkelen
(! tijd + geduld)

Absoluut noodzakelijk:

- een **notatieblok** + een **pen** (2 pennen ;>)

De Keyser (2014: 36): “*niet zuinig zijn met papier*”

- **efficiënt** en **leesbaar** noteren
(vooral **ideeën** en **verbanden**)

- notities **NIET** bewaren! (geheim – deontologie)

Efficiënt notitiesysteem

Altijd noteren:

- **ideeën + verbanden** (voegwoorden)
- **cijfers** (hoeveelheden, telefoonnummers, dosissen van medicijnen, geldbedragen ...)
- **namen** van personen, plaatsen, geneesmiddelen enz.
(zeker zijn van deze gegevens → anders navragen!)
- ontkenningen, werkwoordstijden, modaliteit, meervouden, geslacht, nadruk

AFKORTEN (afkortingen, symbolen, tekens) + **STRUCTUREREN**

Training om het notitiesysteem te automatiseren!

Afkortingen, symbolen, tekens...

- Heel nuttig, besparen tijd
- Mogen niet dubbelzinnig zijn

“Voorwaarde voor het gebruik van een symbool is: het mag slechts één idee uitdrukken en nooit tot verwarring leiden in de geest van de tolk”. (Bauwens 1988: 5)

symbool **N**

= *Nederland / Nederlands / Noorwegen / Noors / noord / negatie ...*

Een **eigen systeem maken!**

Tips + voorbeeldsymbolen volgens De Keyser (2014: 38–39, Bijlage 1).

Tips voor het Nederlands 1

- modaliteit: willen = w
kunnen = k
mogen = m / ...
moeten = m / M / ...

- werkwoordstijden:

VERLEDEN

schrijf

HEDEN

schrijf

TOEKOMST

schrijf

- nadruk: woorden/afkortingen onderstrepen

Tips voor het Nederlands 2

- getallen: duizend = 1 streepje boven het getal, bv. $\overline{3}$
miljoen = 2 streepjes
miljard = 3 streepjes
- werkwoorden:

denken, menen, vinden = :	stijgen, toenemen =
spreken, zeggen ... = "	dalen, afnemen =
akkoord gaan, het eens zijn, toestemmen... = OK	leiden tot, veroorzaken =

Voorbeeldsymbolen + oefening 1

zijn, identiek/gelijk zijn	deficit
ongeveer, min of meer	recht
in tegenstelling tot	enerzijds....anderzijds
vraag	vanaf
gisteren	probleem, moeilijkheid
vandaag	blij, tevreden, gelukkig
hebben....krijgen..... doen	
akkoord.....niet akkoord	
kind ..... kinderen	
man .... vrouw	
Ik ben gelukkig / heel gelukkig / de allergelukkigste/ een beetje gelukkig. Ik ben niet gelukkig.	
De situatie in Nederland, België en Luxemburg is vergelijkbaar met die in Noorwegen, Duitsland en Oostenrijk.	

Oefening 1 – mogelijke oplossing

zijn, identiek/gelijk zijn =	deficit $\neq$
ongeveer, min of meer $\pm / \sim$	recht R
in tegenstelling tot $\times$	enerzijds....anderzijds $/ /$
vraag $?$	vanaf $ \rightarrow$
gisteren $\leftarrow / .d$	probleem, moeilijkheid $P / \ddot{}$
vandaag d	blij, tevreden, gelukkig $\ddot{}$
hebben....krijgen..... doen $\hat{h} \quad \hat{d}$	
akkoord.....niet akkoord $OK \quad \leftarrow OK$	
kind ..... kinderen	
man .... vrouw $M \quad F$	
Ik ben gelukkig / heel gelukkig / de allergelukkigste/ een beetje gelukkig. Ik ben niet gelukkig.	
$\uparrow = \ddot{}$ $\ddot{}$ $\ddot{}$ $\ddot{}$ $\ddot{}$ $\downarrow \neq \ddot{}$	
De situatie in Nederland, België en Luxemburg is vergelijkbaar met die in Noorwegen, Duitsland en Oostenrijk.	
$sit. NL, B, L \approx sit. N, D, A$	

STRUCTUREREN

- een kantlijn maken op elk blad, links van de kantlijn verbindingswoorden (*maar, indien, want, omdat, daarom...*)
  - de ideeën van elkaar scheiden door een horizontale streep
  - aan het einde van een interventie/boodschap: dubbele streep
  - men begint met het onderwerp links bovenaan, vervolgens het werkwoord in het midden en tenslotte dat wat over het onderwerp gezegd wordt
- men ziet alles snel in één oogopslag, bevordert communicatie (Salaets 2013)

Notitieblaadje – schema

VERBINDINGSWOORDEN / CONNECTOREN

Onderwerp

Werkwoord

Informatie over het onderwerp

Onderwerp

Werkwoord

Informatie over het onderwerp

Onderwerp

Werkwoord

Informatie over het onderwerp

Notitieblaadje – voorbeeld (De Keyser 2014: 47)

$u \bar{u}$ ✓
duiz
+ 5 blad. ms. stand
"u?"

7: u ongemak
← behout Fe
|
← blad-

Drom 7 [prij] u bro Fe

---

u a huur sell.
1 x l d
112 u m. ontlyt

Meer tips? ;>)

- kennis gebruiken die je al hebt (afkortingen, symbolen, terminologie ...)
- sms-taal kan ook handig zijn
- werk aan symbolen voor begrippen en termen voor bepaalde sectoren → een eigen systeem
- coherent blijven met symbolen/afkortingen
- occasionele afkortingen (eendagsafkortingen) kunnen ook hun nut hebben (x niet dubbelzinnig!)
- **OEFENEN, OEFENEN, OEFENEN**

Hoe verder oefenen?

- Notities nemen van een geschreven tekst:
rustig nadenken over symbolen/afkortingen/de structuur...
- Notities nemen van een tv/radio uitzending,
bv. interviews (natuurlijk gesproken taal) en vervolgens
m.b.v. notities reproduceren
- Notities nemen tijdens het tolken:
Stap 1: 1 richting (bv. nl → cz / cz → nl)
Stap 2: beide richtingen (sociaal tolken)

Tolken met notities: oefening 2 + discussie

Oefening 2: Tolken nl → cs/sk/pl/hu/en/de...

Onderwerp: gezondheidszorg, korte fragmenten:

<https://www.youtube.com/watch?v=Gp0EtinLvaU>

Discussie:

- In welke taal notities: brontaal/doeltaal? Waarom?
- Welke notitietechnieken gebruikt?
- Vergelijking van de gebruikte symbolen en afkortingen.
- Problemen? (termen, cijfers, tempo, onleesbare notities...)

BEDANKT VOOR UW AANDACHT

Pavλίna Knap-Dlouhá & Kateřina Křížová

Palacký Universiteit Olomouc

pavlina.knapdlouha@upol.cz

katerina.krizova@upol.cz